

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"
БЪЛГАРИЯ, СОФИЯ 1504
БУЛ. "ЦАР ОСВОБОДИТЕЛ" 15
ТЕЛ. 02 9308 223
ТЕЛ. 02 9308 564; 02 9308 572

SOFIA UNIVERSITY
ST. KLIMENT OHRIDSKI
1504 SOFIA, BULGARIA
15 TZAR OSVOBODITEL BLVD.
TEL. +359 2 9308 223
TEL. +359 2 9308 564; +359 2 9308 572

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Даниела Стефанова Стоянова, от Катедрата по Археология при Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, член на Научно жури, утвърдено със заповед на г-н Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ (РД–38–121/27.02.2024 г.), за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 2.2. История и Археология/ Археология – Музеология

за дисертацията на Диана Николаева Митева/Кънчева, редовен докторант към Катедра Археология, Исторически факултет, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, на тема: *„Стратегия за управлението на културното и природното наследство на община Павликени“*, с научен ръководител проф. д-р Надя Манолова-Николова.

Темата на представената за публична защита дисертация на Диана Митева/Кънчева е актуална в рамките на все по-голямата роля, която културното материално и нематериално наследство, историческото и природното наследство играят в обществото, а оттам и институциите, които са ангажирани с тяхното опазване и управление. Въпреки дългите традиции на музейното дело в България и сравнително гъстата музейна мрежа, без това да означава адекватна поддръжка и управление към днешна дата, подобен род изследвания са рядкост, да не кажа че липсват, което прави този труд пионерски.

Дисертацията е в обем от 255 страници, с включени 177 изображения, основно снимков материал (включването им текста според мен е удачно решение). Структурата на работата се състои от увод, три глави с отделни параграфи, разделени на части и заключение. Библиографията включва използваните научни публикации, архивни документи, интернет източници, както и 39 интервюта, взети от докторанта, специално за целите на работата. Тук трябва да се отбележи и впечатляващата лична ангажираност за подобряване, активизиране и функциониране на част от обектите на територията на община Павликени, което безспорно дава възможност за преки наблюдения и своеобразен практически, реален опит.

В **Увода** след кратка история на град Павликени и съвременното му административно устройство са дадени основните цели и задачи. Основната цел е да се проследи развитието на институциите ангажирани с опазването на културното наследство, както и да се предложат адекватни мерки за тяхното развитие, с което са определени и адекватно задачите. В тази част намирам за прекалено подробно представянето на съдържанието на следващите глави от работата. Тук е било мястото за благодарностите към научния ръководител и колегите от Исторически факултет за съдействието в хода на докторантурата, както впрочем и на многобройните личности дали интервюта, без които работата не би била същата, или пък за тези подкрепили реализирането на отделни инициативи.

В **глава I „Музеи и обществени колекции“** са разгледани музейните колекции на територията на община Павликени: ИМ – Павликени, с филиал Античен керамичен център, ИМ – Бяла черква, Етнографска музейна експозиция – Бяла черква, Историческа музейна сбирка – Върбовка, Етнографска битова сбирка – Горна Липница, Арт Резиденция „Старото училище“, Мемориална музейна сбирка „Серафим Северняк“ – с. Горна Липница, Селскостопански музей – с. Горна Липница, общоисторически обществени колекции в селата Вишовград, Дъскот, Караисен и Михалци. Освен историята на създаването и функционирането на отделните обекти, авторът представя и съвременното състояние на обектите, критично представя проблемите им и предлага решения за преодоляването им. Не винаги предложенията са нормативно приемливи, но за това едва ли носи вина само докторантът. За мен лично представеното състояние на музейните сбирки, трансформирани нормативно в обществени колекции, без да е предвиден механизъм за тяхното финансиране, е показателно за липсата на ясни правила и отговорности, по които да се движи функционирането на музеите като цяло. И въпреки това Диана Митева/Кънчева се е ангажирала и е успяла да регистрира в съответствие със съвременното законодателство няколко колекции. В края на главата е направено и обобщение.

Във **II глава „Историческо, природно и нематериално културно наследство“** са разгледани представителна група обекти, показващи богатото културно и природно наследство на община Павликени – римският каптаж при с. Мусина, римският обелиск при с. Лесидрен, местностите свързани с героизма на четите на Филип Тотю, Хаджи Димитър и Стефан Караджа, на поп Харитон, християнски храмове, природни забележителности, обичая „Иванови влачуги“, Годоровден, фолклорния фестивал „Хуморът в народното творчество“, парад на маските и др. Тук отново освен

историческото развитие и актуалното състояние Диана Митева/Кънчева предлага мерки за модернизирание на визията на отделните обекти или събития, както и активно участва в реализирането на дейности за тяхното опазване и популяризиране, свързано с организирането на възстановки, научни конференции, образователни инициативи. В края на II глава липсва обобщение, което би улеснило включването на резултатите от тази част на работата в следващата III глава.

III глава „Перспективи и стратегия за развитие на културното и природното наследство на Община Павликени“ трябва да носи обобщителен характер, очертавайки мерки за изработването на цялостна стратегия за развитието на културното, историческото и природното наследство в община Павликени. Няма съмнение, че това не е лесна и елементарна задача, дори за много по-добре развити в това отношение райони. Още повече, че тук като цяло липсва добрият/успешният пример, върху който може да се надгражда. С това мога да си обясня по-декларативния и препоръчителен характер на изложението, заемайки се да предложи конкретни действия в определени посоки като например структура на музеев сайт, фейсбук страница, връзки с посетителите и т. н. На този фон много добро впечатление прави частта за мястото на музея в образователния процес, както и социалните му функции. В крайна сметка обаче е без съмнение, че направеното в тази работа от Диана Митева/Кънчева показва, че културното, историческото и природното наследство както в община Павликени, така и в България като цяло, е уязвимо от липсата, неприложимостта, неефективността на стратегиите за опазването им, недостатъчното им финансиране, както и недостатъчния/неефективен човешки потенциал, както на местно, така и на общодържавно ниво. В този смисъл работата е важна крачка и принос към търсенето на адекватни на съвременните нужди на обществото решения. В тази връзка препоръчвам да се развие повече ролята на музейния педагог, включително и като препоръка част от щатния персонал да се квалифицира като такъв. В малките музей, където липсва активна събирателска работа, няма фондове с големи колекции, това е напълно приложимо. Прави впечатление и фокусирането в тази глава основно върху музеите и колекциите, докато природните забележителности, фестивалите и обичайте не са коментирани.

В Заключението са отразени основните резултати от работата.

Изказът е стегнат и ясен, с адекватно използване на музеоложка терминология, нормативни документи и др.

В заключение мога да кажа, че разгледаната дисертация на Диана Митева/Кънчева е оригинално изследване, със свои приноси, а поставените цели и задачи са оптимално изпълнени.

Авторефератът отговоря на съдържанието на дисертацията. Приносите са представени обективно. Диана Митева/Кънчева е и автор на две излезли от печат публикации по темата на дисертацията, и две под печат. Освен това има и други излезли от печат публикации, с което покрива минималните национални изисквания.

Всичко коментирано дотук ми позволява да гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на **Диана Николаева Митева/Кънчева.**

15.04.2024 г.

доц. д-р Даниела Стоянова